

Svoboda politická

V poslední době se stává velmi často, že se svobody slova (eventuelně vůbec politické svobody) dovolávají lidé podivní a pokřivení. Dovolávají se „svobody“, aby se za ni ve skutečnosti schovali; pokřikují z poza buku, a dovolávají se svobody slova, když jim někdo tvrdě odpoví. V mých očích jsou takoví lidé vlastně zbabělci; místo aby se sami postavili, místo co by se sami nasadili a vzali na sebe odpovědnost, tj. aby „odpověděli“ všem, kteří jejich názor nebo stanovisko nesdílejí a je z nějakých důvodů kárají a kritizují, odvolávají se na nějaká svá „práva“. Toto pochybené pojetí práv a svobod proniká stále víc a stává se výmluvou plebejců. Zapomínáme na to, že svoboda je velmi cenný statek, který není zadarmo. Za svobodu se platí, a kdo chce být svoboden, musím být připraven také za to zaplatit. Svoboda, která je zadarmo, už vlastně nemá žádnou cenu, už to ani není žádná skutečná svoboda, je to jen chiméra, jen heslo a plakát, jen *flatus vocis*. Baruch Spinoza kdysi řekl několik šťastných věcí (i když jeho myšlenka, jak geometrickým způsobem založit a vybudovat etiku byla naprosto scestná, ostatně jako mnoho jiných). Jedna z jeho šťastných formulací je, že mír je *fortitudo animi*, síla ducha, mohli bychom říci také statečnost ducha. Docela stejně a možná ještě výrazněji to platí o svobodě: také svoboda je především síla a statečnost ducha. Není to něco, co bychom od někoho (od člověka, od nějakého božstva nebo od přírody) mohli dostat a pak to „mít“. Svoboda není výbava, není to nástroj ani prostředek, kterého můžeme k nějakého cíli použít a pak jej zase odložit. A tzv. politické svobody představují jen jakýsi lidský pokus o to, jak co možná zabezpečit, aby se ona síla a statečnost ducha těch lidí, kteří jí žijí, nebyla nad míru podlamována a potlačována. A to znamená, že žádné zákony a žádné formulace nemohou tuto sílu ducha dát těm, kde se pro ni sami nerozhodnou. Proto také tzv. stav lidských práv a svobod nelze měřit ani hodnotit v dobách nebo v situacích, kdy nejsou ohroženy. Dovolávat se např. svobody slova v situaci, kdy nenasazují sám sebe, ale jsem někde daleko za frontou schován, je pokrytectví.

(Písek, 060311-4.)